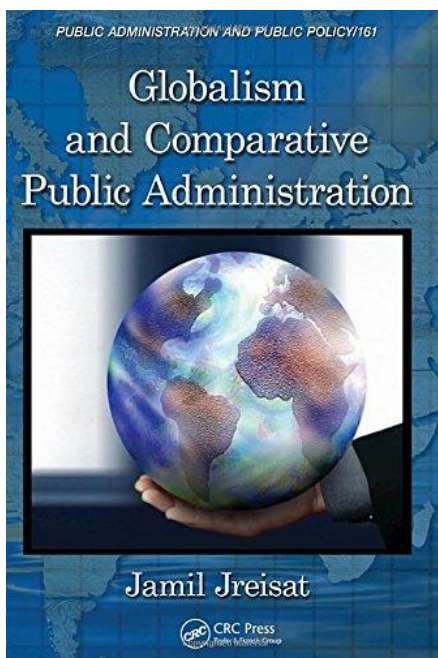

**Приказ књиге:
Jamil Jreisat, GLOBALISM AND COMPARA-
TIVE PUBLIC ADMINISTRATION, Taylor &
Frances Group, 2011.**

УДК 316.32:35(049.3)

DOI: <https://doi.org/10.22182/ajp.712017.5>

Вишња Станчић*

Књига „Глобализам и упоредна јавна управа“ аутора Џамила Цреисата отвара нове хоризонте у проучавању јавне управе у контексту глобализације и пратећих процеса. Књига је подељена на осам поглавља у оквиру којих аутор разматра бројне феномене који директно и/или индиректно утичу на јавну управу.

* Истраживач-сарадник Института за политичке студије из Београда. Приказ је настао као резултат рада на пројекту бр. 179009 који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

У оквиру првог поглавља аутор истражује однос управљања државом и глобализма. Аутор с правом наглашава да у актуелном тренутку ми живимо у времену административне државе. Процес преласка у тзв. „административну државу“ уочен је још са крајем II светског рата када долази до ширења улоге државе и јачања ресурса у сфери јавне администрације. Аутор са правом истиче кључну улогу администрације као средства за практичну примену јавних политика и политичких одлука. У том контексту јавна управа се посматра као средство помоћу кога се уочава шира слика у адаптирању система на промене у свом окружењу.

Друго поглавље под насловом „Упоредна јавна администрација“ односи се на моделе и типологије административних система широм света. По аутору, компаративна јавна управа представља метод помоћу којег се мери учинак административних система, њихова обележја као и утицај група и појединаца на процесе у јавној управи. У том смислу, упоредним методом се утврђују сличности и разлике у ефикасности и ефективности међу диферентним управним системима. Допринос упоредне парадигме у изучавању јавне управе огледа се у сагледавању потенцијалних иновација у циљу креирања ефикасније јавне администрације.

Треће поглавље разматра феномен јавне бирократије. Аутор јавну бирократију схвата као сектор који чине хиљаде, а у случају већих система и милиони запослених. У срцу упоредне анализе јавне управе налази се бирократија, а међузависност и повезаност политичког и административног система директно утиче и обликује структуру бирократије. За аутора, основу бирократске структуре чине елементи као што су: специјализација, хијерархијска организација, постојање јасно дефинисаних задатака и правила, писане забелешке и процес селекције заснован на одређеним мерилима попут образовања, тренинга и вештина. Аутор се у највећој мери ослања на типологије које је развио чувени немачки социолог Макс Вебер. Он с правом истиче негативну конотацију која упркос својој снажној улози у савременим друштвима карактерише јавну бирократију. Према виђењу аутора, прегломазна бирократија са концентрацијом моћи у својим рукама може драстично ослабити државне институције и довести до застоја у демократским процесима.

Четврто поглавље је методолошког карактера и односи се на улогу упоредне парадигме у проучавању јавне администрације и њених карактеристика. Посматрано из угла компаративне пара-

дигме, јавна администрација представља плодно поље анализе. Упоредни метод омогућава приступ различитим административним системима чиме се омогућава примена модела добре праксе и јачање административних капацитета у бројним државама. Ту се нагласак првенствено ставља на системе у развоју којима се управо кроз упоредне студије пружају могућности за примену адекватних модела организације јавне управе.

Пето поглавље се односи на процес креирања и имплементације јавних политика кроз призму упоредног приступа. Аутор јавне политике дефинише као производ деловања бројних актера у политичком систему, али превасходно као последицу циљног и смисленог деловања влада. Иако је у многим студијама указано да је јавна управа превасходно задужена за процес примене јавних политика, аутор наглашава да ово није њена искључива улога, већ да у савременим управним системима јавна администрација такође има значајну улогу и у другим фазама јавнополитичких процеса. Из тог разлога и услед сложености одлука које се доносе у савременим условима јавна администрација може имати и веома запажену улогу у процесу формулисања јавних циљева и мера као и у њиховој евалуацији.

Шесто поглавље разматра улогу администрације у земљама у развоју. Аутор исправно примећује да $\frac{3}{4}$ светске популације тренутно живи у земљама у развоју а да су многе од тих земаља биле принуђене да се у организацији сопствене управе ослоне на различите моделе развијених држава. У центру изградње административних капацитета налази се примена адекватних стратегија које долазе извана али и ослањање на сопствене административне традиције и културе. Према том тумачењу, процес административног развоја одвија се кроз два правца. Први подразумева модернизацију административног апарата кроз процес инкременталних, рационалних одлука које доносе кључни политички актери. Други правац је веза за прихватање начела модернизације и развоја унутар саме јавне администрације.

Унутар седмог поглавља аутор истражује јавну администрацију у развијеним системима. Аутор наглашава да је кључна одлика ових система управљање које је ефикасно у процесу креирања и имплементације јавних политика. Ове државе поседују јасно дефинисане стратегије за примену јавних политика, а оне су у највећој мери усаглашене са ставовима и тежњама грађана. Аутор

у овом поглављу наглашава да се јавна администрација у овим државама налази у процесу сталног развоја те да се успешност ових административних система огледа управо у могућности њиховог константног прилагођавања променама у унутрашњем и спољном окружењу.

Завршно поглавље односи се на примену принципа глобалне етике унутар администрације као јавног сервиса. Аутор исправно запажа да развој у многобројним областима није био једносмеран процес који је текао путем константног и континуираног процеса. У том смислу, и развој јавне управе је у различитим сферама био прожет бројним тешкоћама. Аутор у овом поглављу истражује утицај великог броја међународних актера на примену етичких принципа у оквиру управних система. Као кључни проблем аутор издваја корупцију, а моделе за њено успешно превазилажење проналази унутар бројних докумената, регулатива и стандарда које промовишу кључне међународне организације.

Књига Цамила Цреисата „Глобализам и упоредна јавна управа“ представља актуелно и неизбежно штиво за разумевање утицаја глобалних процеса на развој и реформе административних система из упоредне перспективе. Разматрајући све значајне феномене који утичу на административни капацитет аутор овом књигом умногоме доприноси теоријском истраживању проблема јавне управе. Из горе наведених разлога књига може послужити као корисно штиво како истраживачима и академској заједници, тако и практичарима у јавној управи.